

Penge- og kapitalmarkedet

1. Penge- og kapitalmarkedet

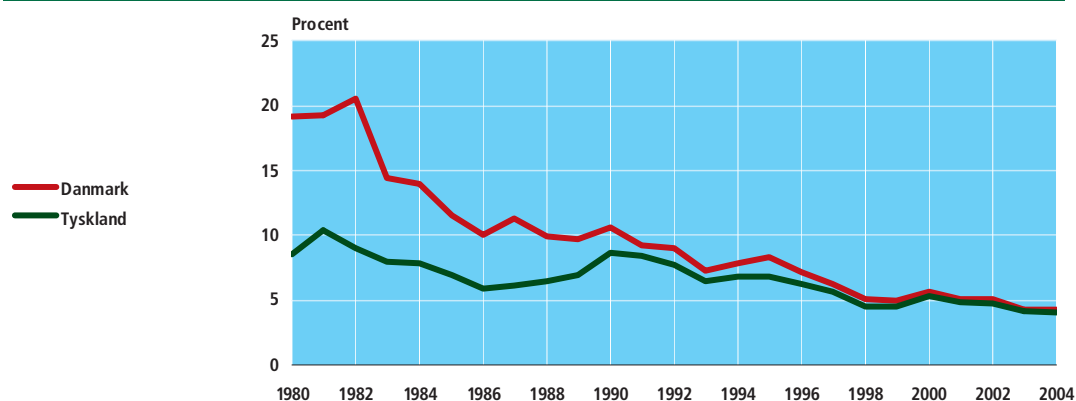
Formidling af kapital fra långiver til låntager

Et kapitalmarked er et marked, hvor der handles med finansielle produkter, såsom lån, kredit, forsikring mv. Markedet gør det muligt at formidle kapital fra personer med opsparingsoverskud til personer med opsparingsunderskud. På den måde kan den enkelte tidsmæssigt adskille investeringer og forbrug i forhold til indtjeningen. Pengemarkedets formål er at sikre en velfungerende betalingsmekanisme, så en handel uden større omkostninger og besvær kan blive afsluttet med en betaling. Pengemarkedet vedrører derfor den likviditet, der bruges til betalingsformidling ved økonomiske transaktioner. Der er ingen skarp grænse mellem penge- og kapitalmarkedet.

Øget internationalisering

Siden begyndelsen i 1980'erne er der sket en markant udvikling på de danske finansielle markeder i retning af deregulering, internationalisering og øget konkurrence. Danske borgere kan uden større vanskeligheder eller omkostninger investere i eller optage lån fra udlandet. Den frie kapitalbevægelighed har bl.a. betydet en udligning af priserne (renterne) på de finansielle produkter imellem landene. I 1980 var forskellen mellem den danske og tyske lange obligationsrente 10,6 procentpoint, hvor den var faldet til 0,2 procentpoint i 2004.

Figur 1 Renten på tiårige statsobligationer 1980-2004

Den lange rente var på 21 pct. i 1982

Renten på en finansiell fordring udtrykker långivers kompensation for den udsudte forbrugsmulighed. Man sondrer mellem den korte og den lange rente, dvs. renten på henholdsvis kortfristede og langfristede fordringer. Som indikator for den korte rente bruges normalt pengeinstitutternes 3-måneders rente, hvor renten på 10-årige statsobligationer bruges som indikator for den lange rente.

Den korte rente kan styres centralt. Nationalbanken kan regulere mængde og pris på likviditeten i forhold til pengeinstitutterne. Den rente pengeinstitutterne får og betaler til Nationalbanken påvirker de rentesatser, der fastsættes i forhold til kunderne. Den lange rente dækker over andre markedsbestemte faktorer, først og fremmest inflationsforventninger og risikoforventninger. Disse faktorer får mere indflydelse på renteutmålingen, desto længere løbetid fordringen har. Den lange rente vil normalt være højere end den korte rente. I 1981 var den lange rente helt oppe på 21 procent p.a. En del af forklaringen var de høje inflationsforventninger.

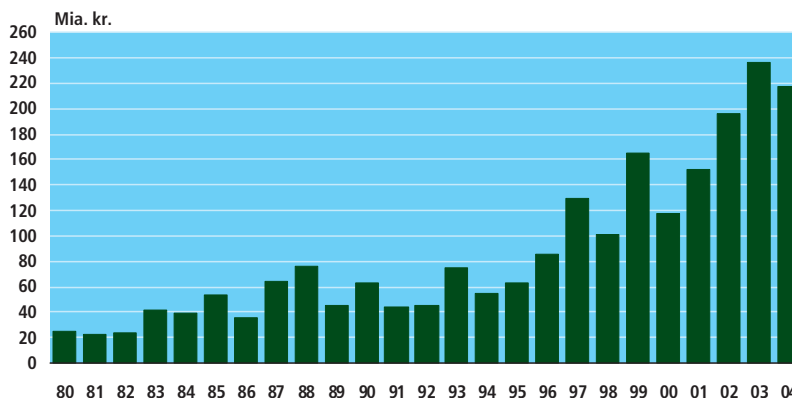
Staten har opkøbt udenlandsk valuta for at holde kronkursen nede

Kronekursen afhænger af udbud og efterspørgsel efter valuta. Efterspørgslen efter fremmedvaluta øges ved importbetalinger og kapitaleksport (f.eks. ved indlændinges køb af udenlandske værdipapirer eller ved indlændinges investeringer i udlandet). Omvendt vil eksportbetalinger og kapitalimport øge efterspørgslen efter kronen. I tilfælde af en mere efterspørgsel efter fremmedvaluta presses prisen på denne op og kronkursen falder.

Nationalbanken handler på valutamarkedet med henblik på at stabilisere kronens kurs gennem køb og salg af valuta mod kroner. Det primære formål med valutareserven er således at give Nationalbanken mulighed for at anvende intervention som et instrument til at holde en stabil valutakurs mellem kronen og euroen. Køb af kroner vil således trække i retning af en styrkelse af kronen, mens salg af kroner, dvs. køb af valuta, trækker i retning af en svækkelse af kronen. Størrelsen af den danske valutareserve er siden begyndelsen af 1990'erne og frem til 2003 steget meget. Det er udtryk for, at Nationalbanken i den forløbne periode har været nødt til netto at opkøbe valuta for at holde kronkursen nede.

Figur 2

Valutareserven 1980-2004

Danmark i valutakurssamarbejdet ERM II

Fra 1. januar 1999 har Danmark deltaget i et valutakurssamarbejde med Den Europæiske Centralbank, som er en frivillig ordning for EU-lande, der ikke deltager i Den Økonomiske Monetære Union. I juni 2004 fik Danmark, fra at være eneste medlem, selskab af Estland, Litauen og Slovenien. Aftalen betegnes ERM II (Exchange Rate Mechanism II) og ligner meget det tidligere samarbejde under EMS'en. Samarbejdet skal sikre, at valutakurserne holder sig indenfor det tilladte valutabånd. For Danmarks vedkommende +/- 2,25 pct. i forhold til centralkursen. I tilfælde af ekstraordinært pres

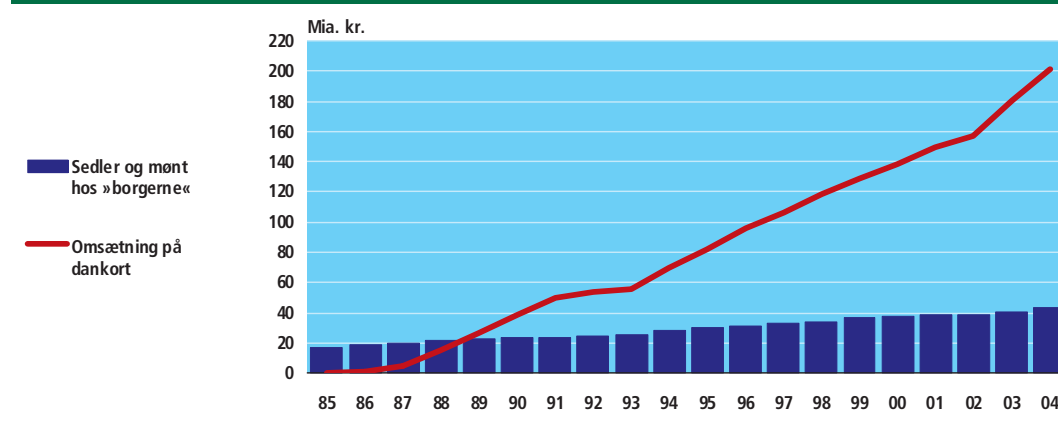
på kronen kan Danmark udover at sælge ud af sin egen valutareserve også trække på en interventionskredit/euro-konto i Den Europæiske Centralbank. Valutakurssamarbejdet er således med til at sikre kronekursen i forhold til de europæiske valutaer og euroen, men ikke overfor andre vigtige valutaer som f.eks. amerikanske dollar og yen.

2. Finansielle fordringer

Penges funktion som betalingsmiddel

Pengenes funktion som betalingsmiddel er i dag udelukkende baseret på tillid. Hvis en sælger skal modtage penge som betaling for sit produkt, må han kunne stole på, at andre ligeledes vil modtage pengene som betaling. I tilfælde af høj inflation vil pengenes værdi som betalingsmiddel falde. Frem til 1931 var det muligt at indløse værdien af sine sedler og mønter til guld i Nationalbanken. Selvom guldindløseligheden derefter blev afskaffet, eksisterede gulfodssystemet formelt stadig helt frem til 1971. Det betød, at Nationalbanken var forpligtet til at opretholde en beholdning af guld svarende til værdien af sedler og mønter i omløb. I dag er penge stadig fordringer på Nationalbanken men nu blot uden dækning af Nationalbankens guldbeholdning.

Figur 3 Dankortomsætning og beholdningen af sedler og mønt 1983-2004

Vanskeligt at vurdere pengemængden

Det bliver stadig sværere at vurdere mængden af den likviditet, der er til rådighed i samfundet. Brugen af dankort har betydet, at kontoformer, der er knyttet til et dankort, hermed er blevet ligeså likvide som sedler og mønter. Samtidigt kan der til dankortet knyttes visse kreditfaciliteter, ligesom udenlandske pengeinstitutter kan stille kredit til rådighed for de danske borgere. Danmarks position som en lille åben økonomi med frie kapitalbevægelser gør, at pengemængden ikke længere har samme betydning som pengepolitisk måltal som tidligere.

Den danske realkreditobligation er internationalt enestående

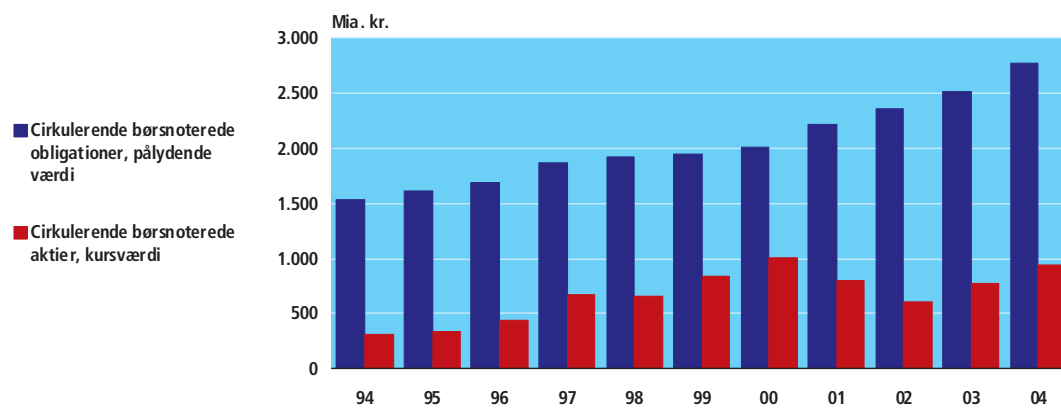
Obligationer er letomsættelige standardiserede gældsbeviser med lav risiko og fast afdragsprofil. Det danske obligationsmarked var før introduktionen af Euroen blandt de største i Europa¹. Det er domineret af statsobligationer og realkreditobligationer

Realkreditobligationer er obligationer med sikkerhed i fast ejendom med lang løbetid (op til 30 år). Den danske realkreditobligation og dens rolle i boligfinansieringen er enestående for det danske marked. Den relativt høje grad af sikkerhed skyldes udover sikkerhedsstillelsen i fast ejendom de tilknyttede betingelser til realkreditinstitutternes låneudmåling vedrørende lånegrænser, løbetid og opbygning af reservefonde.

Ultimo 2004 var ca. 15 pct. af den samlede obligationsmasse ejet af udenlandske investorer. Der har i de senere år været en stigende udenlandsk interesse for investering i realkreditobligationer. Således lå 10 pct. af disse på udenlandske hænder ultimo 2004, hvor det kun var omkring 4 pct. i 1995.

Figur 4

Den cirkulerende aktie- og obligationsmasse på Københavns Fondsbørs 1994-2004

Aktien et risikofyldt placeringsobjekt

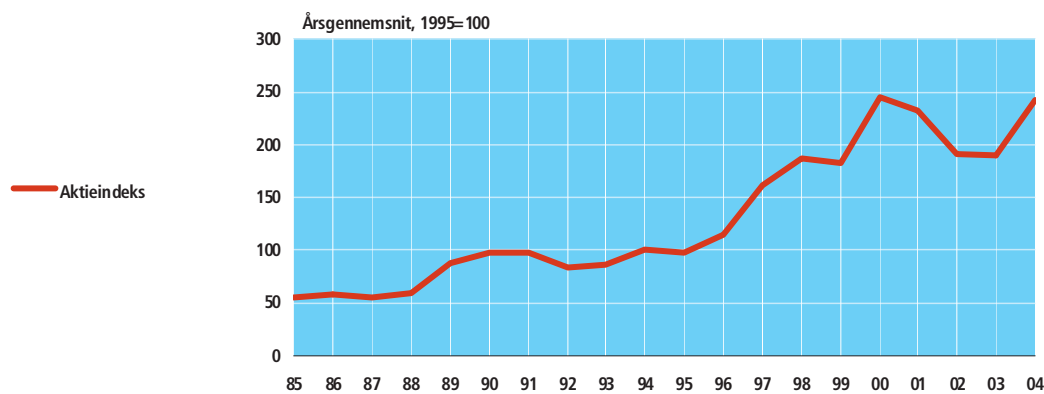
En aktie er et ejerandelsbevis i en virksomhed. Værdien af aktien afhænger først og fremmest af virksomhedens fremtidige indtjening. Da der er knyttet stor usikkerhed til den fremtidige indtjening kan aktieinvesteringer give anledning til såvel store tab som store gevinster. Aktiekursen afspejler, udover specifikke forventninger til den pågældende virksomhed også mere generelle forventninger til branchen og til økonomien som helhed. Små ændringer i markedsinformationerne kan skabe betydelige selvforstærkende fluktuationer på markedet.

Det danske aktiemarked er ikke så stort som obligationsmarkedet. Det afspejler den danske erhvervsstruktur, som er karakteriseret af mange små og mellemstore virksomheder, hvor der er ikke på samme måde som i udlandet er tradition for at

¹ Efter indførelsen af euroen 1. januar 1999 er eurolandenes markeder ikke længere regionalt opdelte, men udgør et samlet marked.

gå på aktiemarkedet for at få finansieret sit kapitalbehov. I 2004 var 185 selskaber noteret på Fondsbørsen, hvoraf de tyve største udgjorde 76 pct. af den samlede markedsværdi. Samtidig er omsætningshastigheden ikke så stor for aktier: I 2004 blev en aktie i gennemsnit handlet 0,7 gange, hvor en obligation blev handlet 2,5 gange.

Figur 5 KAX, totalindeks for samtlige aktier opgjort til markedsværdi 1985-2004

Som indikator for udviklingen på aktiemarkedet bruges forskellige indeks. De mest almindelige er det ovenfor viste totalindeks, KAX, der angiver markedsværdien af samtlige noterede aktier og KFX, der er et vægtet markedsværdiindeks for de tyve største og mest handlede aktier. Fra 1985 og frem til 1995 lå det generelle kursniveau nogenlunde stabilt. Derefter har der været en tendens til stigende kurser, som har afspejlet udviklingen på de internationale markeder. I 1998, 2001 og 2002 skete udbredte kursfald ligeledes i takt med kursudviklingen på de udenlandske markeder.

3. Virksomheder i den finansielle sektor

Bank-, realkredit- og forsikringsvirksomhed stadig klart adskilte brancher

Siden begyndelsen af 1980'erne er der sket en overlappning af forretningsområderne i den finansielle sektor. Man kan eksempelvis i dag få tilbudt pensionsopsparingsordninger af sin bank, der ligger tæt op af de ordninger, som livsforsikrings-selskaberne kan tilbyde. Det er dog stadig ikke tilladt at drive bank-, realkredit- eller forsikringsvirksomhed i samme selskab. Ny lovgivning gjorde det muligt at etablere holdingselskaber og tværgående ejerskab blandt de finansielle selskaber indbyrdes. Det betyder, at et realkreditinstitut godt kan eje en bank og omvendt. Som resultat er der foretaget en række fusioner og koncerndannelser på kapitalmarkedet. I den sammenhæng er der oprettet finansielle supermarkeder, hvor forbrugeren kan ordre sine finansielle engagementer gennem samme udbyder.

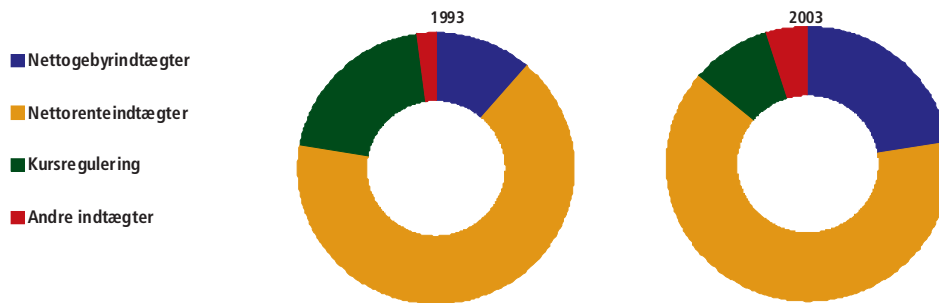
Få store pengeinstitutter og mange små

Pengeinstitutsektoren varetager funktioner i forbindelse med betalings- og kreditformidling, omsætning af værdipapirer samt dertil hørende serviceydelser. På trods af de senere års fusioner blandt de større pengeinstitutter eksisterer der sta-

dig et stort antal mindre pengeinstitutter. Der er registreret 176 virksomheder ultimo 2003, hvoraf de to største dækker 73 pct. af balancesummen i branchen.

Der er ofte fokus på udlånsaktiviteten i pengeinstitutsektoren, da den er meget konjunkturfølsom og kan tolkes som indikator for væksten bl.a. i forbrug og investeringer. Rentemarginalen dvs. forskellen mellem udlåns- og indlånsrente tiltrækker også opmærksomhed. En stadig større del af bankernes indtjening ligger imidlertid på gebyrindtægterne, som det fremgår af figur 6.

Figur 6 Pengeinstitutternes indtjening fordelt på art

Realkreditinstitutternes låneaktivitet afhængig af renteændringer

Realkreditinstitutter er enerettigede til at drive realkreditinstitutvirksomhed her i landet. Med realkreditvirksomhed menes lån mod registreret pant i fast ejendom på grundlag af udstedelse af realkreditobligationer. Der er i dag 8 aktører på markedet. Låneaktivitet påvirkes især af renteutviklingen. Fluktuationer op eller ned resulterer i konverteringsbølger, hvor låntager søger at omlægge sine lån til bedre betalingsvilkår.

Større del af den private opsparing i forsikringselskaber og pensionskasser

Der skelnes mellem skadesforsikring samt livs- og pensionsforsikring. De forskellige forsikringsformer må ikke drives i samme virksomhed, men kan godt bindes sammen via tværgående ejerskab. Det er særligt livs- og pensionsforsikringsområdet, der er vokset de senere år. Udviklingen af arbejdsmarkedspensioner og forskellige former for skattebegunstigelser i forbindelse med pensionsindbetalinger har betydet, at en stadig større del af den private opsparing forvaltes af pensionskasserne, som herved er blevet en vigtig aktør på de finansielle markeder.

Kraftig ekspansion i investeringsforeninger

En investeringsforening er en forening, der placerer midler, som den har modtaget som indskud fra sine medlemmer. Medlemmerne er ofte småsparere, men kan også være livsforsikringselskaber, pensionskasser og fonde. Fordelen ved at optræde i fællesskab er sparede administrationsomkostninger og bedre mulighed for risikospredning. Investeringsforeninger er i de senere år ekspanderet kraftigt. Fra 1996–2003 steg antallet af foreninger fra 55 til 128, samtidigt med at deres balancesum voksede med mere end 531 pct. Der er som i pengeinstitutsektoren en forholdsvis stor koncentration, idet de to største investeringsforeninger dækker 57 pct. af markedet. Sidstnævnte hænger sammen med, at investeringsforeningerne i de fleste tilfælde er tilknyttet et pengeinstitut.

Tabel 444

Den finansielle sektor, hovedtal

	2002			2003		
	Balance	Virksomheder	Ansatte	Balance	Virksomheder	Ansatte
	mia. kr.	antal		mia. kr.	antal	
I alt	5 775	603	58 210	6 220	548	54 972
Pengeinstitutter	2 257	180	39 957	2 332	176	38 740
Realkreditinstitutter	1 753	8	4 134	1 903	8	4 261
Danmarks Skibskreditfond	60	1	49	65	1	51
Fondsmæglerselskaber	1	29	248	1	28	272
Investeringsforeninger og specialforeninger	290	132	-	366	89	-
Skadesforsikringselskaber	110	128	11 337	118	124	9 085
Livsforsikringselskaber	669	43	1 709	732	41	1 723
Tværgående pensionskasser	277	31	470	302	30	490
Firmapensionskasser	37	47	40	38	47	40
Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)	243	1	157	263	1	193
Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD)	51	1	44	54	1	45
Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring	2	1	65	2	1	72
Særlig Pensionsopsparing	26	1	-	43	1	-

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk55

Tabel 445

Valutarenserven

Ultimo	2002	2003	2004
	mia. kr.		
I alt, brutto	196,5	227,2	219,2
Nationalbankens guldbeholdning	5,2	5,3	5,1
Nationalbankens fordringer på udlandet	183,0	214,5	208,4
Fordringer på den Internationale Valutafond	8,3	7,4	5,7
- Nationalbankens forpligtelser overfor udlandet	3,3	3,0	1,6
I alt, netto	193,2	224,2	217,6

Kilde: Danmarks Nationalbank.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort marts 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk15

Tabel 446

Pengemængden

	2002	2003	2004
	mia. kr.		
Pengemængden	604,7	680,6	699,0
Seddel- og møntmløb	39,0	41,0	43,7
Indlån i banker og sparekasser	565,7	639,6	655,3
- Anfordring	392,1	428,2	492,8
- Aftaleindsud ¹	173,6	211,4	162,5

¹ Dækker fx indlån på opsigelse og indlån på tidsindsud.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk12

Tabel 447

Danmarks Nationalbanks resultatopgørelse og balance

	2003	2004
	mio. kr.	
Resultatopgørelse		
Renteindtægter mv. i alt	10 451	9 243
Rente af tilgodehavender i udlandet	6 299	5 623
Rente og provision af udlån mv.	1 979	1 730
Rente og udbytte af obligationer og aktier	2 173	1 890
Renteudgifter mv. i alt	5 958	5 218
Rente af forpligtelser over for udlandet	29	32
Rente af indlån mv. og indskudsbeviser	5 929	5 186
Omkostninger i alt	576	550
Personaleomkostninger	329	317
Andre omkostninger	247	233
Kursregulering mv. i alt	-268	-662
Værdiregulering af guldbeholdningen	104	-174
Kursregulering af valutamellemværender	-38	-562
Kursregulering af obligationer og aktier	-334	74
Andre ordinære indtægter	-	84
Henlæggelser mv.	548	92
Årets resultat	3 101	2 805
Balance		
Aktiver i alt	323 094	337 066
Guldbeholdningen ¹	5 298	5 124
Fordringer på Den Internationale Valutafond	7 416	5 684
Fordringer på udlandet	214 441	208 456
Udlån mv.	51 272	76 047
Obligationer og aktier	40 203	37 732
Forskellige debitorer	4 464	4 023
Passiver i alt	323 094	337 066
Seddelomløb	44 984	47 047
Møntomløb	4 701	4 992
Forpligtelser over for udlandet	2 976	1 633
Tildelte særlige trækingsrettigheder i		
Den internationale Valutafond	1 577	1 514
Indlån mv.	16 789	9 693
Indskudsbeviser	157 279	160 379
Staten - løbende konto	43 981	60 810
Forskellige kreditorer	562	714
Grundfond og reserver	50 245	50 284

¹ Beholdningen er optaget til en værdi for år 2003: på grundlag af 1 kg fint guld = 79.605 kr., samt for 2004: 1 kg fint guld = 76.995 kr.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort marts 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk37 og mpk38

Tabel 448

Pengeinstitutternes resultatopgørelse og balance

Ultimo	2002	2003
Antal	180	176
	_____ mio. kr. _____	
Resultatopgørelse		
+Renteindtægter	84 333	76 424
–Renteudgifter	48 676	39 478
Renteindtægter, netto	35 657	36 946
+Udbytte af aktier mv. og andre kapitalandele	695	791
+Gebyrer og provisionsindtægter	14 716	15 760
–Afgivne gebyrer og provisionsindtægter	2 352	2 625
Rente- og gebyrindtægter, netto	48 716	50 872
+Kursstigning på værdipapirer og valuta	740	4 380
+Andre ordinære indtægter	1 591	2 790
Resultat af finansielle poster	51 047	58 042
–Udgifter til personale og administration	30 794	31 350
–Afskrivninger på materielle og immaterielle aktiver	1 421	1 267
–Andre driftsudgifter	53	311
–Afskrivninger og hensættelser på debitorer (netto)	4 303	5 077
+Kursstigning på kapitalinteresser	6 392	7 816
Resultat af ordinær drift	20 868	27 853
+Ekstraordinære indtægter (netto)	0	0
Resultat før skat	20 868	27 853
–Skat	5 827	7 240
Årets resultat	15 041	20 613
Balance		
Aktiver i alt	2 244 122	2 319 346
Tilgodehavender hos kreditinstitutter mv.	486 734	506 343
Udlån	892 005	933 068
Obligationer mv.	509 468	609 962
Aktier mv.	31 062	38 796
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	65 004	68 032
Immaterielle aktiver	96	105
Materielle aktiver	13 198	11 051
Andre aktiver	246 556	151 988
Passiver i alt	2 244 122	2 319 346
Gæld til kreditinstitutter mv.	643 419	705 718
Indlån	840 590	929 561
Udstedte obligationer mv.	188 975	216 646
Andre passiver, periodeafgrænsningsposter	388 158	275 469
Hensættelser til omkostninger	3 161	2 330
Efterstillede kapitalindskud	51 143	52 007
Egenkapital	128 677	137 616

Anm. Ekskl. grønlandske banker.

Kilde: Finanstilsynet.

 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk39 og [mpk40](http://www.statistikbanken.dk/mpk40)

Tabel 449

Større pengeinstitutters indenlandske indlån og udlån 2004

	Indlån	Udlån ¹
	mio. kr.	
I alt	911 550	759 166
Erhvervmæssige indlån og udlån i alt	553 600	558 348
Landbrug, fiskeri og råstofudvinding	15 554	31 920
Landbrug, gartneri og skovbrug	14 373	29 073
Fiskeri	473	1 774
Råstofudvinding	708	1 073
Industri	24 449	77 253
Føde-, drikke-, tobaksvareindustri	3 065	23 542
Tekstil- og læderindustri	805	2 093
Træ-, papir- og grafisk industri	2 645	6 558
Kemisk industri og plastindustri	7 775	12 727
Sten-, ler- og glasindustri	646	4 476
Jern- og metalindustri	8 483	23 007
Møbelindustri og anden industri	1 030	4 850
Energi- og vandforsyning	10 835	9 956
Bygge og anlæg	10 238	14 980
Handel, hotel og restauration	32 591	62 196
Autohandel, service og tankstationer	2 989	9 502
Engroshandel undtagen med biler	17 169	34 658
Detailhandel, reparationsvirksomhed undtagen biler	9 715	12 703
Hoteller og restauranter	2 718	5 333
Transport, post og tele	22 618	21 528
Transport	17 005	20 009
Post og tele	5 613	1 519
Finansiering og forretningsservice	353 272	281 548
Finansiering og forsikring	275 627	173 140
Udlejning og ejendomsformidling	23 551	54 485
Forretningsservice	54 094	53 923
Offentlige og personlige tjenester	68 786	44 339
Offentlig administration	40 418	31 692
Undervisning	3 116	1 433
Sundhedsvæsen	10 661	5 127
Sociale institutioner	1 331	516
Foreninger, kultur og renovation	13 260	5 571
Uoplyst aktivitet	15 257	14 628
Lønmodtagere, pensionister, mv.	357 950	200 818

Anm. De "større pengeinstitutter" har en balancesum, der tilsammen udgør ca. 93 pct. af den samlede balance for pengeinstitutsektoren.

¹ Skyld ultimo.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk6

Tabel 450

Pengeinstitutternes særlige indlånsformer

Ultimo	2002	2003	Ændring i pct. i forhold til året før
	mio. kr.		pct.
I alt særlige indlånsformer	138 205	140 948	2,0
Indekskonti	14 659	14 032	-4,3
Kapitalpensionskonti	74 295	74 019	-0,4
Børneopsparingskonti	9 708	9 877	1,7
Selvpensioneringskonti	5 111	4 814	-5,8
Investeringsfondskonti	212	66	-68,9
Etableringskonti	1 038	1 020	-1,7
Boligopsparingskontrakter	944	812	-14,0
Ratepensionskonti	21 035	25 670	22,0
Uddannelsesopsparing	788	668	-15,2
Gevinstopsparekonti	10 380	9 938	-4,3
Konjunkturudligningskonti	35	32	-8,6

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk43

Tabel 451

Omsætning på Dankort

	1993	1998	2003	2004
Dankort	tusinde stk.			
Kort	2 412	2 621	3 434	3 355
Transaktioner				
Elektronisk	147 314	328 975	528 044	579 147
Notaer	24 868	10 867	7 513	7 355
Omsætning	mio. kr.			
Elektronisk	46 586	113 203	175 719	195 323
Notaer	9 170	5 658	5 154	5 484

Anm. Transaktioner i de såkaldte KONTANTEN-automater er ikke medregnet.

Kilde: PBS (Pengeinstitutternes BetalingsService).

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort marts 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk41

	Realkreditinstitutterne	
	2002	2003
Antal institutter	8	8
	— mio. kr. —	
Resultatoppgørelse		
+ Renteindtægter	82 735	86 199
– Renteudgifter	72 109	74 695
Renteindtægter, netto	10 626	11 504
+ Gebyrer og provisioner mv.	274	650
Rente- og gebyrindtægter, netto	10 900	12 154
– Udgifter til personale, administration og andre driftsudgifter	4 276	4 665
– Afskrivninger og hensættelser	232	295
+ Kursstigning	450	1 982
+ Andre ordinære indtægter	115	93
Ordinært driftsresultat	6 957	9 269
+ Ekstraordinære indtægter (netto)	0	-22
– Skat	2 026	2 204
Årets resultat	4 931	7 043
Balance		
Aktiver i alt	1 753 394	1 902 861
Tilgodehavende hos kreditinstitutter mv.	128 110	121 528
Udlån	1 321 195	1 431 580
Obligationer og aktier, mv.	284 384	326 565
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	5 685	7 841
Immaterielle aktiver	99	1 925
Materielle aktiver	1 414	1 537
Andre aktiver	12 507	11 885
Passiver i alt	1 753 394	1 902 861
Gæld til kreditinstitutter	56 685	30 237
Udstedte obligationer mv.	1 559 399	1 719 530
Andre passiver, periodeafgrænsningsposter	48 734	54 089
Hensættelser til omkostninger	1 272	1 114
Efterstillede kapitalindskud	3 776	4 885
Egenkapital	83 528	93 006

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk47 og mpk48

Tabel 453

Realkreditinstitutternes nettoudlån

	2002	2003	2004
	mio. kr.		
Udlån inkl. indeksslån i alt	89 127	99 070	90 430
Ejeboliger og fritidshuse	55 440	62 910	53 587
Støttet byggeri til beboelse	- 978	979	1 468
Private udlejningsejendomme	9 862	12 554	15 972
Landbrug mv.	14 036	10 954	9 276
Industri og håndværk mv.	243	4 350	513
Kontor og forretning	9 632	6 666	8 974
Ejendomme til sociale, kulturelle og undervisningsmæssige formål	816	611	592
Ubebyggede grunde	76	46	48

Anm. Realkreditinstitutternes udlån er opgjort til kontantværdier. Nettoudlån er lig bruttonyudlån fratrukket førtidige indfrielse og ordinære afdrag.

Kilde: Nationalbanken.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk25

Tabel 454

Større finansieringsselskaber, factoring og anden udlån

	Tilgang i alt 2002	Tilgang i alt 2003	Status ult. 2002	Status ult. 2003
	mio. kr.			
Factoring	36 631	36 671	3 248	2 510
Anden udlån	7 500	6 462	17 526	15 134

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort september 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk32

Tabel 455

Større finansieringsselskaber, leasing

		Tilgang								Status ultimo
		Industri- udstyr	Edb- og kontor- udstyr	Lastvogne og vare- vogne	Person- vogne	Skibe, fly, jernbane- materiel	Bygninger	Andet	I alt	
		mio. kr.								
Leasing	2003	3 566	3 342	4 381	3 528	167	769	871	16 624	55 229
	2002	2 976	3 113	3 648	3 407	880	831	870	15 727	55 263

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort september 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk31

Tabel 456

Forbrugerkredit

Ultimo året	2002 ¹	2003 ¹	2004
	— mio. kr. —		
I alt	13 774	13 435	14 389
Saldo på købekort og kontokort	5 970	6 180	6 196
Heraf benzinselskaber	1 337	1 302	1 432
Blankolån	5 094	4 997	5 805
Kredit mod sikkerhed	2 710	2 257	2 388

¹ Reviderede tal.

Kilde: De enkelte finansieringsselskaber og kontoringe.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk30

Tabel 457

Sektorfordeling af den cirkulerende obligationsmasse 2004

Pålydende værdi ultimo året	Stats- obligationer mv.	Realkredit- obligationer mv. ¹	Andre obligationer ²	I alt
	— mio. kr. —			
I alt	673 627	1 960 786	130 624	2 765 037
Ikke-finansielle selskaber	17 137	92 843	7 088	117 070
Finansielle selskaber	127 867	1 032 224	48 904	1 208 995
Monetære, finansielle institutioner	59 846	857 077	27 336	944 260
Andre finansielle formidlere	68 021	175 146	21 567	264 735
Forsikringselskaber og pensionskasser	127 599	385 574	20 721	533 896
Offentlig forvaltning og service	155 108	103 208	2 470	260 785
Statslig forvaltning og service	149 913	77 221	1 528	228 661
Kommunal forvaltning og service	5 195	25 987	942	32 124
Sociale kasser og fonde ³
Non-profit institutioner, rettet mod husholdninger	3 926	22 898	979	27 803
Husholdninger	6 231	86 425	41 746	134 403
Uoplyst	17 734	41 315	3 782	62 831
Udlandet	218 022	196 298	4 933	419 253

¹ Realkreditobligationer samt obligationer, udstedt af andre obligationsudstedende institutter. ² Kommuneobligationer, Skibskreditfondsoptioner, erhvervsobligationer, udenlandske obligationer og CMO- obligationer. ³ Oblighedsbeholdningerne i denne sektor er overført til *Statslige sektor*.

Kilde: Værdipapircentralen.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/obl2

Tabel 458

Børsnoterede aktier og investeringsforeningsbeviser 2004

Kursværdi, ultimo året	Udstedende selskaber						
	Industri ¹	Handel, hotel og restauration	Transport, post og tele	Finansiering og forretningservice	Offentlige og personlige tjenester	Udenlandske selskaber	I alt
Ejere ²	mia. kr.						
I alt	224,6	14,4	288,4	374,8	8,0	28,0	938,1
Ikke-finansielle selskaber	68,0	3,1	134,1	58,2	1,0	0,9	265,3
Finansielle selskaber	18,3	2,8	17,5	64,8	0,6	9,1	113,1
Forsikringselskaber og pensionskasser	12,1	1,0	14,1	25,6	0,1	1,4	54,3
Offentlig forvaltning og service	11,1	1,3	11,5	13,8	-	1,5	39,1
Husholdninger ³	28,5	3,8	32,9	108,5	1,0	7,1	181,7
Non-profit institutioner, rettet mod husholdninger	0,8	0,2	2,1	3,1	0,1	0,2	6,4
Udlandet	76,7	1,8	73,9	93,6	0,2	7,6	253,8
Uoplyst	9,0	0,4	2,3	7,2	5,0	0,4	24,3

¹ Industri samt energi- og vandforsyning, bygge og anlæg. ² Ved ejere forstås kontohavere i Værdipapircentralen. ³ Husholdninger består af personligt ejede firmaer, lønmodtagere, pensionister, mv.

Kilde: Værdipapircentralen.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/an1

Tabel 459

Aktieindeks ved årets udgang

KAX-indeks	2002	2003	2004
Ultimo	ultimo 1995 = 100		
Aktier i alt	167	217	263
Energi	134
Materialer	110	155	200
Industri	156	243	280
Forbrugsgoder	68	90	136
konsumentvarer	93	96	114
Sundhedspleje	307	308	398
Finans	205	272	348
It	156	173	230
Telekommunikation	111	138	150
Forsyning	368	913	935

Kilde: Københavns Fondsbørs.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort januar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk13

Tabel 460

Effektiv rente af obligationer

		2002	2003	2004
		pct. p.a.		
Effektiv nominal kreditorrente				
Statsobligationer:				
5-årige:	Ultimo året	3,86	3,65	3,31
	Årsgennemsnit	4,58	3,56	3,40
10-årige:	Ultimo året	4,45	4,46	3,87
	Årsgennemsnit	5,05	4,31	4,30
Realkreditobligationer:				
20-årige:	Ultimo året	5,27	5,21	4,85
	Årsgennemsnit	6,69	5,11	5,00
30-årige:	Ultimo året	5,47	5,45	5,07
	Årsgennemsnit	6,33	5,45	5,30

Kilde: Danmarks Nationalbank.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort februar 2006.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk42

	Pensionskasser under lov om forsikringsvirksomhed			Pensionskasser under lov om tilsyn med firmapensionskasser		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Antal medlemmer	697 968	724 965	738 978	21 741	19 958	19 950
Erhvervsaktive medlemmer	630 306	651 860	662 770	11 404	9 830	9 912
Pensionerede medlemmer	49 017	53 920	57 071	7 292	6 950	6 965
Pensionerede ægtefæller	10 313	10 798	10 853	2 555	2 674	2 574
Børn, der oppebærer børnepens.	8 332	8 387	8 284	490	504	499
	— mio. kr. —					
Løbende årlig pension i alt	4 622	4 711	5 047	1 439	1 643	1 680
Pension til medlemmer	3 651	3 798	4 102	1 165	1 141	1 162
Pension til ægtefæller	770	732	765	265	303	319
Pension til børn	201	181	180	9	199	199
Diverse indtægter						
Medlemsbidrag	11 469	12 036	13 153	612	555	620
Heraf ekstraordinære bidrag	350	105	107
Renteindtægter og udbytte	11 372	9 379	9 621	1 944	1 628	1 606
Diverse udgifter¹						
Pensioner	5 883	6 267	6 599	1 431	1 423	1 437
Udtrædelsesgodtgørelser	466	498	499	96	81	116
Aktiver i alt	272 145	277 018	301 892	39 984	37 077	38 191
Statsobligationer ¹	24 657	32 235	29 692	6 230	5 519	6 999
Kommuneobligationer ¹	3 175	9 405	3 055	1	113	363
Realkreditobligationer mv. ¹	82 751	80 353	89 486	15 603	17 377	17 156
Likvide beholdninger	1 288	3 861	2 896	469	215	239
Lån i fast ejendom	426	429	326	27	20	11
Lån mod anden sikkerhed	3 496	6 986	6 659	6	4	4
Andre aktiver	156 352	143 749	169 778	17 648	13 829	13 419
Præmiereserver	225 446	239 497	252 520	31 049	31 354	31 655

Anm. Visse pensionskassers regnskabsår er ikke sammenfaldende med kalenderåret.

¹ Bogført værdi.

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk49

Tabel 462

Danmarks Nationalbanks diskonto

Diskonto		Diskonto		Diskonto	
		pct.			
1993		1995		9. april	2,75
4. februar	11,50	8. marts	6,00	5. november	3,00
22. februar	10,50	6. juli	5,75	2000	
19. marts	10,00	3. august	5,50	4. februar	3,25
29. marts	9,50	25. august	5,00	17. marts	3,50
23. april	9,25	9. november	4,75	28. april	3,75
19. maj	8,25	15. december	4,25	9. juni	4,25
8. juni	7,75	1996		1. september	4,50
2. juli	7,25	25. januar	4,00	6. oktober	4,75
19. juli	9,25	7. marts	3,75	2001	
16. september	8,75	19. april	3,25	14. maj	4,50
27. september	8,25	1997		31. august	4,25
12. oktober	7,75	10. oktober	3,50	18. september	3,75
22. oktober	7,25	1998		9. november	3,25
4. november	7,00	6. maj	4,00	2002	
16. november	6,75	29. maj	3,75	6. december	2,75
29. november	6,50	21. september	4,25	2003	
22. december	6,25	5. november	4,00	7. marts	2,50
1994		4. december	3,50	6. juni	2,00
6. januar	6,00	1999			
19. januar	5,75	4. februar	3,25		
18. februar	5,50				
15. april	5,25				
13. maj	5,00				

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk3

Tabel 463

Valutakurser i København

		Møntenhed	2002	2003	2004
		kr.			
Britiske pund	GBP		1 182,10	1 074,99	1 096,69
Bulgarske lev	BGN		381,21	381,26	380,88
Estiske kroon	EEK		47,49	47,49	47,55
Islandske kroner	ISK		8,62	8,58	8,54
Lettiske lats	LVL		1 279,75	1 161,21	1 118,83
Litauiske litas	LTL		214,79	215,21	215,47
Norske kroner	NOK		99,03	93,03	88,90
Polske zloty	PLN		193,07	169,26	164,73
Rumænske lei	ROL		0,024	0,020	0,018
Schweizerfranc	CHF		506,47	488,88	481,96
Slovakiske koruna	SKK		17,41	17,91	18,59
Slovenske tolar	SIT		...	3,18	3,11
Svenske kroner	SEK		81,12	81,45	81,54
Tjekkiske koruna	CZK		24,13	23,34	23,33
Ungarske forint	HUF		3,06	2,93	2,96
Euro	EUR		743,04	743,07	743,98
Australske dollar	AUD		427,91	428,17	440,53
Canadiske dollar	CAD		501,86	470,27	460,64
Hong Kong dollar	HKD		101,05	84,62	76,89
Japanske yen	JPY		6,2969	5,6840	5,5366
Singapore dollar	SGD		439,96	378,02	354,21
US-dollar	USD		788,12	658,99	598,93
Effektiv kronekurs 1980 = 100			97,74	101,21	102,2

Anm. Kursen er et årgennemsnit.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Nye tal til tabellen forventes offentliggjort marts 2006.

Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk101

Tabel 464

Livsforsikringselskaber

	2002	2003
Antal selskaber	43	41
Resultatopgørelse	— mio. kr. —	
A: Forsikringsvirksomheden		
+Præmieindtægter f.e.r. ¹	53 401	58 197
+Overført investeringsafkast	13 291	36 286
Indtægt af forsikringsvirksomheden	66 692	94 483
–Forsikringsydelse f.e.r.	33 649	36 018
–Forøgelse af livsforsikringshensættelser	46 534	38 864
–Administrationsudgifter	3 950	4 327
–Ændring i bonusudjævningshensættelser	-17 070	11 298
+Resultat af syge- og ulykkesforsikring	72	169
Resultat af forsikringsvirksomheden	-299	4 145
B: Investeringsvirksomheden		
+Samlet investeringsresultat	15 570	44 131
–Realrenteafgift	1 005	4 999
–Overført investeringsafkast til livs- og pensionsordninger	13 291	36 799
–Overført investeringsafkast til syge- og ulykkesforsikringer	176	0
Investeringsresultat	1 098	2 333
C: Samlet virksomhed		
+Resultat af primær drift	799	6 478
+Øvrige ordinære indtægter, netto	7	39
+Ekstraordinære indtægter, netto	7	35
–Skatter	-1 169	1 109
Årets nettoresultat	1 982	5 443
D: Forøgelse af egenkapital		
+Årets nettoresultat	1 982	5 443
+Balanceposter	813	-9
+Kapitaltilførsler	-595	3 755
–Udbytte mv.	503	462
Egenkapitalforøgelse, i alt	1 697	8 727
heraf henlagt til sikkerhedsfond	4	0
Balance		
Aktiver i alt	668 530	731 698
A: Investeringsaktiver		
Grunde og bygninger	18 520	10 712
Obligationer	476 918	501 212
Kapitalandele	96 152	124 127
Udlån	5 831	6 025
Øvrige	15 221	18 211
B: Øvrige aktiver	55 888	71 411
Passiver i alt	668 530	731 698
Egenkapital	39 924	47 564
Hensættelser	603 852	645 345
Øvrige passiver	24 754	38 789

¹ F.e.r. = For egen regning.

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk50 og [mpk51](http://www.statistikbanken.dk/mpk51)

Tabel 465

Skadesforsikringsselskaber

	2002	2003
Antal selskaber	130	126
Resultatoppgørelse	mio. kr.	
A: Forsikringsvirksomheden		
+Præmieindtægter f.e.r. ¹	33 328	35 694
+Forsikringsteknisk rente f.e.r.	1 543	991
Indtægt af forsikringsvirksomheden	34 871	36 685
–Erstatningsudgifter f.e.r.	27 192	26 377
–Administrationsudgifter	8 953	8 270
–Andre forsikringsmæssige poster	211	909
Resultat af forsikringsvirksomheden	-1 485	1 129
B: Investeringsvirksomheden		
+Resultat af investeringsvirksomheden	1 966	6 310
C: Samlet virksomhed		
Resultat af primær drift	481	7 439
+Øvrige ordinære indtægter, netto	-80	-140
+Ekstraordinære indtægter, netto	-463	-1
–Skatter	72	1 286
Årets nettoresultat	-134	6 012
D: Forøgelse af egenkapitalen		
Årets nettoresultat	26	6 012
+Balanceposterings	-106	-11
+Kapitaltilførsler	718	4 225
Tilgang i alt	638	10 226
–Udbytte mv.	2 084	2 299
Egenkapitalforøgelse, i alt	-1 446	7 927
Heraf henlagt til sikkerhedsfond	-607	34
Balance		
Aktiver i alt	108 288	120 680
A: Investeringsaktiver		
Grunde og bygninger	2 385	2 298
Obligationer	49 087	54 393
Kapitalandele	36 825	40 735
Udlån	2 091	1 935
Øvrige	2 296	2 667
B: Øvrige aktiver	15 604	18 652
Passiver i alt	108 288	120 680
Egenkapital	42 929	50 124
Hensættelser	64 468	69 403
Øvrige passiver	891	1 153

¹ F.e.r. = For egen regning.

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk52 og mpk53

	Præmier	Erstatninger
	mio. kr.	
I alt	40 571	27 927
Erhvervsforsikring i alt	13 027	8 377
Arbejdsskadeforsikring	2 332	2 322
Bygningsforsikring	3 492	1 982
Løseforsikring mv.	2 953	1 832
Erhvervsansvarsforsikring	1 565	1 212
Sø- og transportforsikring	934	491
Luftfartsforsikring	1 064	180
Anden erhvervsforsikring	687	358
Privatforsikring i alt	7 355	4 765
Familieforsikring	2 892	1 873
Grundejerforsikring	3 258	2 116
Fritidshusforsikring	430	247
Ejerskifteforsikring	242	209
Anden privatforsikring	533	320
Personulykkesforsikring i alt	6 252	5 067
Sundhedsforsikring	171	72
Enkelt ulykkes- og sygeforsikring	5 966	4 784
Erhvervsudygtighedsforsikring	115	211
Motorkøretøjsforsikring i alt	11 204	8 289
Ansvar	4 755	4 781
Kasko	6 449	3 508
Kredit- og kaufionsforsikring	404	-27
Turistassistance- og retshjælpsforsikring	39	16
Direkte forretning i alt	38 281	26 487
Indirekte forretning i alt	2 290	1 440

Anm. Præmier og erstatninger er angivet med reserveregulerede bruttobeløb. Indirekte forretning er den modtagne genforsikring, som det enkelte forsikringsselskab har overtaget fra andre forsikringsselskaber.

Kilde: Finanstilsynet.

🔄 Nye tal til tabellen forventes offentliggjort oktober 2005.

📄 Flere tal og oplysninger findes på www.statistikbanken.dk/mpk54